

**СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ НЕМОВНОГО ПРОФІЛЮ В
РАМКАХ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

У статті розглядаються питання вимог ринку праці на сучасному етапі розвитку нашої держави, описуються функції сучасного фахівця на тлі інтеграції України в Європейське співтовариство. З метою визначення вимог до мовної та мовленнєвої підготовки випускників немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) були проаналізовані існуючі програми з предмету "Іноземна мова" для немовних ВНЗ. Спираючись на теоретичні засади, автором було уточнено склад умінь до інішомовної комунікації, якими має володіти фахівець немовного профілю.

Сучасні умови розширення економічних, технічних, політичних, соціальних та культурних зв'язків України з зарубіжними країнами, процес всебічного входження України у європейський політичний, економічний і правовий простір стали передумовами затвердження указом Президента України "Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу" (ЄС). Основними напрямками культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції визначено впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. Ці напрями займають особливе місце, оскільки, охоплюючи галузі середньої і вищої освіти, перепідготовку кадрів, науку, культуру, мистецтво, технічну і технологічну сфери, у кінцевому результаті вони спрацьовуватимуть на підвищення культурної ідентичності та інтеграцію до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього і науково-технічного середовища [1].

На основі міжнародних документів з питань демократії, гуманізації в галузі освіти і прав людини в Україні протягом останніх років здійснювалися масштабні заходи щодо створення нової нормативно-правової бази національної вищої освіти. Прийнятий в Україні комплекс нормативно-правових документів пройшов апробацію на міжнародному рівні і визначає ідеологію реформування всієї освітньої галузі.

Зважаючи на все зазначене вище, вихід українських комерційних компаній на міжнародний ринок, а також виникнення та поширення нових сучасних засобів усної та писемної комунікації зумовлюють соціальне замовлення суспільства на підготовку кваліфікованих фахівців, які б практично володіли навичками та вміннями іншомовного професійного спілкування іноземною мовою (ІМ) і були здатними залучатися до комунікації та співпраці зі своїми партнерами та колегами за кордоном. Тому в межах цієї статті йтиметься про проблеми підготовки сучасних випускників ВНЗ, а також вимоги до професійної підготовки фахівців немовного профілю.

У зв'язку з усім зазначеним вище все більшого значення набувають проблеми подальшого вдосконалення методики навчання усного монологічного мовлення за обраним фахом та підвищення рівня володіння цим видом мовленнєвої діяльності випускниками немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ). Як відомо, провідним напрямком в оволодінні ІМ студентами немовних ВНЗ є здобуття ними такого рівня комунікативної компетенції, яка б дозволяла користуватися ІМ в певній галузі професійної діяльності [2]. Згідно з освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра (2002) різних напрямків провідною настановою в оволодінні ІМ студентів ВНЗ є "формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмових формах" [3]. Іншими словами, майбутні фахівці повинні володіти навичками та вміннями як писемною, так і усною іншомовними комунікаціями як важливими аспектами професійної діяльності.

Значення ІМ в сфері економіки, науки і техніки збільшується також у зв'язку з перебудовою системи зовнішньоекономічної діяльності підприємств, зі створенням спільних колективів учених і спеціалістів, обміном науково-технічної документації тощо. Для цього потрібно мати в своєму розпорядженні висококваліфікованих спеціалістів, здатних не лише читати спеціальну літературу, але й спілкуватися ІМ.

Досить низький рівень іншомовленнєвої грамотності спеціаліста не лише підриває конкурентоспроможність нашої держави, але й гальмує перебудову внутрішньої економіки країни. Особливо помітно це виявляється в організації спільних підприємств, коли саме мовленнєвий бар'єр стає на заваді пізнанню та довірі партнерів.

Проблема професіоналізму, професійної компетенції пов'язана ще з одним соціально-психологічним феноменом – конкурентноздатністю спеціаліста. Знання сьогодні є єдиним джерелом довготривалої стійкої конкурентної переваги, оскільки все інше випадає з рівняння конкуренції, а знання можуть бути використаними лише шляхом кваліфікації спеціаліста. Сучасні та майбутні роботодавці зацікавлені у фахівцеві, який:

- вміє думати самостійно та вирішувати різноманітні проблеми, тобто застосовувати знання, отримані в процесі навчання;
- володіє критичним та творчим мисленням (сформованим у процесі навчання);
- володіє багатим словниковим запасом, який базується на вмінні застосовувати його адекватно до ситуації, глибокому знанні вивченого матеріалу з можливістю і бажанням його використання;
- вміє здобувати нові знання, тобто здатний до самоосвіти [4: 109-110].

Таким чином, соціальне партнерство стає "ключем" до конкурентоспроможності фахівця, до можливості його успішного функціонування в структурі сучасного суспільства, до активної соціалізації особистості.

Значення ІМ також підвищується у зв'язку зі зростанням ролі інформатики та обчислювальної техніки в прискоренні науково-технічного прогресу. На мові електронно-обчислювальних машин (ЕОМ) розмовляє весь

діловий і науковий світ. Без цього вести економічну діяльність, виходити на широкі контакти із зарубіжними партнерами неможливо. Інформатизація включає загальну та спеціальну підготовку людей. Йдеться не тільки про навчання комп'ютерної грамотності, володіння електронною технікою та "машинними" мовами, а й про залучення до інформаційної культури. Знання ІМ сприяють рішенню як першого, так і другого завдань. ІМ допомагає не тільки швидше знаходити діалог з комп'ютером, але й дає змогу залучитися до новітніх інформаційних технологій, до інформаційного "всесвіту" у вигляді баз даних і знань, з якими пов'язані люди, які користуються персональними комп'ютерами [5].

Отже, докорінні зміни всієї системи освіти у вищій школі, перехід на ступеневу систему в нашій країні потребують принципово нового підходу до дисципліни "Іноземна мова" для студентів немовних спеціальностей вищих закладів навчання. Перед Україною сьогодні стоять досить складні завдання: в найкоротші строки ліквідувати відставання в якості продукції, що випускається, оволодіти кращими світовими технологічними здобутками, підняти існуючий рівень вітчизняних спеціалістів до рівня конкурентоспроможності на світовому ринку. Для вирішення цих завдань перш за все необхідно вивчити прогресивні технологічні досягнення. Для того, щоб вітчизняні підприємства мали змогу успішно конкурувати із зарубіжними фірмами та підприємствами, кожний кваліфікований спеціаліст повинен знати із зарубіжних першоджерел, що робиться, що планується розвиненими країнами в відповідних галузях науки і техніки. Практикою доведено, що існує нагальна потреба не просто в перекладачах, а саме у висококваліфікованих спеціалістах, які володіють ІМ.

З метою визначення вимог ринку праці нами були проаналізовані освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) та освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціаліста [3; 6]. Вказані документи узагальнюють вимоги до змісту освіти та навчання з боку держави, світового співтовариства та споживачів випускників і відображають соціальне замовлення на фахівця, що розробляється у сферах праці та професійної підготовки з урахуванням аналізу професійної діяльності. В них також визначаються основні напрями професійної діяльності, такі, як організаційно-управлінська, адміністративно-господарська та інформаційно-аналітична [6:5]. Результати аналізу виявили, що до фахівців немовного профілю ставляться конкретні вимоги щодо їх здібностей та підготовки у вигляді системи знань, навичок і умінь як в обраній ними спеціальності, так і суміжних з нею спеціальностях. При цьому володінню ІМ відводиться значна роль.

ОКХ також визначає виробничі функції, типові завдання діяльності та вміння, якими повинен володіти випускник з певної кваліфікації. Цим документом виділяється планувальна, організаційна, мотиваційна, контрольна, координаційна, дослідницька та освітня функції.

Згідно із зазначеними функціями сучасний фахівець має володіти такими *вміннями*: як проводити комплексний та системний аналіз діяльності організації з використанням сучасних методик; розробляти стратегічні цілі функціонування організаційних систем в умовах конкуренції та розробляти стратегічні альтернативи їх розвитку; аналізувати продуктивність праці та шукати шляхи її вдосконалення й раціоналізації, досліджуючи та прогнозуючи різні фактори, що можуть на неї впливати; використовуючи різні джерела інформації, формувати інформаційне забезпечення управління організацією / фірмою, в якій він працює; ефективно використовуючи інформаційне забезпечення та новітні технології, розробляти достатню кількість альтернативних варіантів рішень та здійснювати й обґрунтовувати вибір оптимальної альтернативи; встановлювати, підтримувати та розвивати плідні ділові стосунки з іншими організаціями / діловими партнерами, забезпечуючи при цьому захист інтересів, у яких він працює. На основі досліджень світового ринку сучасний фахівець немовного профілю має вивчати можливості закордонних партнерів, їх роботу, досягнення з метою впровадження кращих результатів у свою роботу; за допомогою технічних засобів зв'язку, безпосереднього спілкування підтримувати ділові контакти, вести ділову бесіду із закордонними партнерами, в тому числі й однією з ІМ; добирати літературні джерела, при необхідності використовувати загальнонаукові та специфічні методи збирання первинної інформації, застосовуючи наукові методи обробки інформації [6: 9-27].

Серед *здатностей*, які вимагаються від випускника немовного ВНЗ, слід зазначити вміння:

- засвоювати та реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з уважним ставленням до різних культур, релігій тощо;
- критично оцінювати та прогнозувати політичні, економічні, екологічні, культурні та інші події та явища;
- проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання у пізнавальній та професійній діяльності;
- орієнтуватися у міжнародному політичному житті, геополітичній ситуації, розуміти місце та статус України в сучасному світі;
- орієнтуватися в глобальних проблемах економічного та наукового розвитку світових господарських зв'язків, інтеграції України у систему міжнародного поділу праці;
- дотримуватися етики ділового спілкування;
- спілкуватися державною та, щонайменше, однією ІМ;
- чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки та переконання;
- залежно від ситуації обирати найбільш відповідні інформаційні засоби та канали комунікації, користуватися мережею INTERNET;
- переконувати, аргументувати, вести конструктивні переговори, результативні ділові бесіди, плідні дискусії, полеміку; толерантно ставитися до протилежних думок, брати участь у дискусіях, критично ставитися до тенденційної інформації;
- доводити інформацію до виконавців, тримати їх у курсі справ, зацікавлювати у вирішенні проблем;
- готувати та проводити публічні виступи в аудиторіях різного типу; відчувати аудиторію;

- добирати та використовувати психолого-педагогічні технології у професійній та інших сферах життєдіяльності;
- адаптуватися до зростаючих потоків інформації, до наслідків науково-технічного прогресу, розуміти необхідність професійної мобільності;
- розвивати потенціал лідера, підприємливість і вміння йти на виправданий ризик; систематично читати літературу за фахом (у тому числі закордонну), складати реферат, анотацію;
- оцінювати й обирати оптимальні сполучення форм постійного підвищення власної кваліфікації.

Все викладене вище свідчить про те, що з метою інтеграції в світове товариство від фахівця немовного профілю вимагають умінь не тільки бути висококваліфікованим працівником за обраною спеціальністю, вмінь співпрацювати з вітчизняними та закордонними партнерами, вмінь використовувати отримані знання в суміжних спеціальностях, а й умінь спілкуватися ІМ на досить високому рівні, що є однією з головних вимог на сучасному промисловому, технічному та науковому ринку праці.

Таким чином, володіння ІМ стає в наш час однією з умов професійної компетентності спеціаліста. Потреба в спеціалістах, які володіють ІМ, різко виросла і зростатиме з економічним розвитком нашої держави.

Це свідчить про те, що від сьогоденного випускника вищої школи вимагають **практичного** володіння ІМ, яке дозволяє реалізувати такі аспекти професійної діяльності, як своєчасне ознайомлення з новими технологіями, відкриттями і тенденціями в розвитку науки і техніки, встановлення контактів із зарубіжними організаціями та підприємствами, тобто забезпечує удосконалення рівня професійної компетенції спеціаліста, під якою ми розуміємо інтегровану якість спеціаліста, що включає рівень володіння ним знаннями, навичками та вміннями і наступними компонентами професійної майстерності: система професійних знань, навичок й умінь, професійних здібностей і професійно важливих якостей особистості [5: 106].

Викладене визначає провідну роль практичного володіння студентом ІМ, тобто володіння ним такого рівня комунікативної компетентності, який дозволив би застосовувати ІМ в тій чи іншій галузі професійної діяльності – в науковій та інформаційній діяльності, при безпосередньому спілкуванні з зарубіжними партнерами, для самоосвіти тощо [7].

З метою визначення вимог до мовної та мовленнєвої підготовки випускників немовних ВНЗ були проаналізовані існуючі програми з ІМ для немовних ВНЗ, а також вивчені Рекомендації Ради Європи [8], які засвідчили, що в їх основі лежить одна вимога – забезпечення активним володінням випускниками немовних ВНЗ ІМ як засобом формування і формулювання думок в галузі повсякденного спілкування та в галузі відповідної спеціальності [2], а також формулювання та вирішення професійних завдань, аналізі результатів, діагностиці причин отриманих результатів.

Згідно з чинною програмою з ІМ для немовних спеціальностей ВНЗ курс ІМ для ВНЗ носить професійно-спрямований характер (у всіх трьох варіантах) і його завдання визначаються в першу чергу комунікативними і пізнавальними потребами фахівця відповідного профілю [7: 7].

Третій курс, що цікавить нас, відноситься до просунутого ступеню, кінцевими вимогами якого є підтримання бесіди на загальні та професійні теми (діалогічне мовлення) та виступи із заздалегідь підготовленим повідомленням (монологічне мовлення) в ситуаціях офіційного характеру; реалізація комунікативних намірів: "встановлення та підтримання контакту", "запит" (різних видів), "з'ясування точок зору", "повідомлення інформації", "згода чи незгода", "спонукання / прохання", "висловлення своєї точки зору, оцінки", а також розуміння на слух повідомлень на професійні теми тривалістю до трьох хвилин (аудіювання) і робота з літературою по спеціальності (всі види читання).

До мовленнєвих умінь Програмою висуваються наступні вимоги. В діалогічному мовленні випускник повинен реалізувати в діалогах всі основні комунікативні наміри в ситуаціях усного спілкування, що пропонуються, а також розуміння реплік партнера у відповідь. У монологічному мовленні – це виступи (читання вголос, звертаючись до аудиторії) із заздалегідь підготовленим повідомленням, яке містить одну-дві розгорнуті тези, з розумінням аналогічних виступів на слух, а також розвиток переглядового читання.

Тематика, що пропонується Програмою, містить тексти та ситуації як країнознавчого, загальнонаукового, повсякденного характеру, так і з широкого / вузького профілю спеціальності.

"Програма навчання активного володіння ІМ студентів немовних спеціальностей і методичні рекомендації" Н.М. Мініної кінцевою метою повного курсу вказує досягнення студентами активного володіння ІМ, рівень якого відображає індивідуальні здібності кожного студента окремо і готує до використання ІМ в професійній діяльності поза ВНЗ [2].

Цільовими завданнями також є навчання студентів загальним прийомам використання ІМ у роботі зі спеціальністю в наступних напрямках:

- як джерела інформації, необхідної для безпосередньої професійної роботи за обраним фахом (спеціальністю);
- як засобу комунікації з зарубіжними партнерами / колегами;
- як знаряддя перекладацької роботи з фаху;
- як можливість виконувати викладацьку роботу в галузі спеціальності на ІМ;
- як основи подальшої післядипломної спеціальної освіти за кордоном.

У перерахованих вище документах висувається ряд умінь, якими має оволодіти випускник немовного ВНЗ: вміння розуміти друковані й аудитивні тексти (лекція, реферат, доповідь, виступ, ділова бесіда) з використанням усіх видів зрілого читання (вивчаючого, ознайомлювального, оглядового, пошукового) і таких видів роботи як письмовий (реферативний, анотаційний, повний) та усний (послідовний) переклад, розгорнутий чи короткий

усний переказ змісту на ІМ (з коментарем чи без нього), обмін думками тощо. Аудитивні тексти, основний засіб розвитку вмінь розуміння на слух, стають на цьому етапі основою роботи над уміннями послідовного усного перекладу і з уміннями занотувувати необхідну інформацію в процесі слухання.

На дипломованих спеціалістів чекає робота на виробництві, в сфері освіти і науки. У кожній з цих галузей вони можуть опинитися в становищі, коли від них вимагатимуть проявлення рис білінгва на певному професійному рівні, тобто фахівці немовного профілю можуть виступати перекладачами, викладачами дисципліни своєї спеціальності на ІМ, а також в ролі майже повноцінного носія ІМ при підвищенні кваліфікації або подальшого навчання за кордоном, при спілкуванні з зарубіжними спеціалістами та в інших ситуаціях.

У всіх цих випадках до навичок і вмінь активним володінням ІМ Програма уточнює також такі навички і вміння, притаманні фахівцям немовного профілю, як уміння письмового перекладу в сфері повсякденного та ділового або офіційного спілкування. А також уміння підготувати і прочитати лекцію з будь-якого розділу своєї спеціальності; вміння викладати свої думки чітко та ясно; вміння перепитати, уточнити, з'ясувати незрозуміле, вміння реагувати на сприйняття своїх слів аудиторією; вміння переформулювати свою думку, висловитися по-іншому, якщо співрозмовник не зрозумів тебе тощо.

Проект програми для немовних ВНЗ пропонує, що комунікативна компетентність студентів ІМ має реалізуватися в повсякденній та професійній сферах, а також ситуаціях, які є спільними для студентів суміжних спеціальностей [9: 22]. Для студентів просунутого ступеня Проект Програми визначає наступні вимоги до усномовленнєвої підготовки: робити власні чіткі підготовлені презентації з широкого спектру тем повсякденного та професійного вжитку; продукувати чіткі детальні монологічні висловлювання на загальні теми та теми за обраним фахом; задавати питання та відповідати на них; погоджуватися або не погоджуватися з отриманою інформацією; підтримувати аргументи або піддавати їх сумніву; виражати задоволення / незадоволення; викладати отриману інформацію, логічно і чітко викладаючи думки тощо.

У слуханні Проектом Програми визначаються такі вміння студентів, як розуміння основної ідеї та виділення відповідної інформації під час тривалих дискусій, диспутів, розмов, лекцій з тем повсякденного та професійного вжитку; детальне розуміння телефонних переговорів; розуміння суті та деталей інформації при сприйнятті автентичних теле- та радіопрограм із повсякденної та професійної тематики; визначення точки зору мовця та його відношення до проблеми висловлювання; чітко і логічно висловлювати свою точку зору з прослуханої інформації та інше [9: 18-19].

Оскільки метою нашого дослідження є навчання професійно-спрямованого говоріння студентів немовного, проте педагогічного ВНЗ, необхідно брати до уваги рекомендації "Професійного портфеля вчителя іноземної мови", який визначає рівні білінгвальної методичної компетенції вчителя ІМ, оскільки, як зазначалося вище у вимогах програм з ІМ для немовних ВНЗ, є елементи, притаманні вчителю ІМ.

З чотирьох рівнів білінгвальної і методичної компетенції, які розглядаються в матеріалах "Професійного портфеля вчителя іноземної мови" (мінімальний, пороговий, просунутий, професійно-достатній), третій курс немовного профілю можна віднести до професійно-достатнього рівня, за яким у говорінні фахівець повинен викладати результати проведеної ним роботи з використанням наочності або без неї, з поясненням окремих моментів за бажанням аудиторії; робити наукові доповіді на науково-практичних і науково-методичних конференціях; проводити аналіз занять рідною та ІМ; брати участь у дискусіях, круглих столах з актуальної науково-практичної проблематики тощо [10].

Аналіз ОКХ, Програмних вимог, а також вивчення матеріалів Європейського Мовного Портфеля для економістів (Проект) [11] дали змогу уточнити **склад умінь** іншомовної усномовленнєвої комунікації, якими має володіти фахівець немовного профілю.

Отже, випускник немовного ВНЗ повинен:

- володіти ІМ як засобом формування і формулювання думок у межах повсякденного спілкування і в області відповідної спеціальності;
- володіти вміннями реалізувати комунікативне завдання і певний комунікативний намір в ситуаціях професійного спілкування;
- розуміти друковані та аудитивні тексти ІМ за фахом;
- давати чітке і логічне розгорнуте чи коротке викладення спеціальної інформації ІМ;
- володіти вміннями обмінюватися думками та висловлюватися продуктивно як за змістом (факти, відомості, думки, докази тощо), так і за формою (нові комбінації засвоєних одиниць, мінімум готового, завченого) з професійної тематики;
- викладати результати проведеної ним дослідницької чи експериментальної роботи зі спеціальності з використанням наочності або без неї (таблиці, графіки, схеми, малюнки);
- брати участь у науково-практичних конференціях, дискусіях, круглих столах за спеціальністю рідною чи ІМ;
- вміти виступати як із заздалегідь підготовленими повідомленнями, так і говорити експромтом, без спеціальної попередньої підготовки чи обдумування;
- вміти аргументувати, переконувати та мотивувати свої мовленнєві дії;
- володіти вміннями працювати з довідковою літературою, з літературою за фахом, а також цитувати першоджерела адекватно до ситуації;
- вміти докладно і чітко описати та презентувати широкий спектр навчальних та фахових питань, підкреслюючи ідеї та пояснюючи їх важливими прикладами;

- вміти детально презентувати основні положення певних професійних питань, вживаючи доцільну термінологію;
- володіти вміннями розгортати систему доказів з актуальних навчальних та професійних питань, виділяти важливі моменти і підкріплювати твердження доречною детальною інформацією;
- розуміти основну інформацію лекцій, бесід, доповідей, презентацій, дискусій на навчальні та професійні теми на нормативній мові у нормальному темпі, а також більшість трансльованих аудіо матеріалів на нормативній мові у сферах суспільного, професійного та навчального характеру, визначити ставлення мовця і зміст інформації [11: 54-55] та інші.

Таким чином, проаналізувавши сучасні вимоги до професійної підготовки фахівця немовного профілю, визначивши вміння, якими він повинен володіти в межах обраної спеціальності, зазначимо, що лише за умов дотримання цих критеріїв формування у випускників немовних ВНЗ системного підходу до аналізу складних технічних і соціальних ситуацій, стратегічного мислення, виховання соціальної та професійної мобільності зростає їх конкурентоспроможність на ринку праці як у межах нашої країни, так і за кордоном.

1. Модернізація вищої освіти України і Болонський Процес // "Освіта України", 2004. – № 60-61. – С. 7-11.
2. Минина Н.М. Программа обучения активному владению иностранным языком студентов неязыковых специальностей и методические рекомендации.— М.: "НВИ" – "Тезаурус", 1998. – 62 с.
3. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра. – Міністерство освіти і науки України. – К., 2002. – 51 с.
4. Занина Л.В., Меньшикова Н.П. Основы педагогического мастерства / Серия "Учебники, учебные пособия". – Ростов н/Д.: Феникс, 2003. – 288 с.
5. Пассов Е.И. и др. Мастерство и личность учителя: на примере преподавания иностранного языка. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2001. – 240 с.
6. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста. – Міністерство освіти і науки України. – К., 2002.– 31 с.
7. Типовая программа по иностранному языку для неязыковых специальностей высших учебных заведений / Сост. И.И. Халеева. – М.: Высш. шк., 1990. – 45 с.
8. Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. — A Common European Framework of Reference / Council of Europe, Education Committee. — Strasbourg, 2002. — 232 p.
9. English for Specific Purposes (ESP). National Curriculum for Ukrainian Universities (Draft). – Kyiv, 2004. – 94 p.
10. Профессиональный портфель учителя английского языка. Дидактические материалы для студентов педагогических колледжей. – М.: Еврошкола, 1999. – 46 с.
11. Європейський Мовний Портфель для економістів (Проект) / Укладачі С.Ю. Ніколаєва, Н.В. Ягельська. – К.: Ленвіт, 2004. – 56 с.

Матеріал надійшов до редакції 3.11.2004 р.

Петранговская Н.Р. Основные требования к профессиональной подготовке профессионала неязыкового профиля в рамках общеевропейских рекомендаций по иностранному языку в неязыковых высших учебных заведениях.

В статье рассматриваются вопросы требований рынка труда на современном этапе развития нашей страны, описываются функции современного специалиста в свете процесса интеграции Украины в Европейское сообщество. С целью определения требований к языковой и речевой подготовки выпускников неязыковых высших учебных заведений, были проанализированы действующие программы по иностранному языку. Основываясь на теории, автором были уточнены умения иноязычной коммуникации, которыми должен владеть специалист неязыкового профиля.

Petrangovskaya N.R. Modern Requirements for the Professional Training of Non-Linguistic Specialists within the Common European Framework of Reference (English for Specific Purposes).

The article deals with the problems of the professional training of the modern specialists and the functions they should perform. Taking into account the analysis of the current Syllabi requirements for the discipline "The Foreign language" and the needs on the "labour market" the author verifies the set of language and speech skills necessary for the specialists of non-language professions.